

Hozzászólások

a felszabadulás utáni magyar könyvtárügy kronológiájához

BERECZKY László "A felszabadulás utáni magyar könyvtárügy kronológiája" c. összeállításához (KF 1970. 1. sz.) lapunk 1970. évi 3. számában már közöltünk hozzászólásokat. Az alábbi két közleménnyel zárjuk a kiegészítések sorát. (A szerk.)

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KRONOLÓGIÁJÁBÓL

Összeállította HORVÁTH Viktor

- + - a már megjelent kronológia adatainak helyesbítése
- ++ a jelzett évben történt olyan esemény, amely határozott időponthoz nem köthető, ill. közelebbi időpontját igen nehezen lehetne megállapítani.

1945.

Szeptember

Az OSzK visszakapta Nyugatra "menekített" ritkaságait: 142 faburkolatu, leforrasztott horganylemez ládában a teljes Apponyi-gyűjteményét, középkori kéziratokat és ősnymtatványait, RMK-gyűjteményét s a kéziratár legértékesebb darabjait, régi hírlapjait, zeneműveit és térképeit.

1949.

Január

Az OSzK vezetőinek egy része a felügyeleti hatóság elvi hozzájárulása alapján hozzákezdett az egyetemi

könyvtárosképzés előkészületi munkáihoz. Az első év az 1948/49. oktatási év második felében indult a 3. évfolyamon.

++ Az 1949. 13. tvr. megszüntette a Magyar Nemzeti Múzeum autonómiáját és az OSzK önálló intézménnyé lett. Ezt megelőzően 1934-től az MNM Tanácsa alá tartozott az OSzK-val és a múzeumokkal együtt az Országos Levéltár, az OKBK és a Könyvtári Felügyelőség is.

1951.

December

A 213/1951.XII.18. M.T. sz. rendelet az OSzK részére két kötelezpéldányt biztosított. Ennek alapján kezdtek meg 1952-től a kétpéldányos gyűjtést; a használati példányok mellett a muzeális példányokat külön raktározták.

1953.

Április⁺

Az OSzK és az MSzT Könyvtártudományi Szakosztálya kiadásában magyar fordításban is megjelent a Bibliotekar', a szovjet könyvtárügyi folyóirat. 1955-től Könyvtári Tájékoztató címen már az egyetemes könyvtárügyet ismerető lapszemlét jelentettek meg.

⁺⁺ Az OSzK belépett a FID és az IFLA szervezetébe. A FID nemzeti tagságot 1958-ban az Országos Dokumentációs Szakbizottság vette át.

1954.

Junius 1.

A Népkönyvtári Központ megszűnésével az OSzK átvette annak Könyvelosztó Osztályát, ill. a nemzeti tulajdonba került könyvtári anyag gondozását, feldolgozását és elosztását.

1955.

⁺⁺ A Könyvtárügyi Tanács által elfogadott országos továbbképzési terv alapján az 1955/56. oktatási évben a budapesti nagykönyvtárak bevonásával

az OSzK szervezte meg az egyetemet nem könyvtárszakon végzettek két-éves és a raktárkezelők egyéves tanfolyamát.

1958.

Május 10.⁺

Előbb "Szakszervezeti híradó", 1959-től "OSzK Híradó" címen indult meg az OSzK belső tájékoztató lapja.

⁺⁺ Az 1957-ben végzett felülvizsgálat alapján újból fogalmazták a nemzeti könyvtár programját: "a teljesség igényével a hungarica területét gondolva, egyéb gyűjteményeiből a könyvtárközi szolgáltatások révén funkcionális egységet alakít ki". Ezzel egyidejűleg új szervezetet alakítottak ki: három gyűjteményi főosztály (könyvek, modern különgyűjtemények, muzeális gyűjtemények) és két könyvtárügyi főosztály (könyvforgalmi ügyek, könyvtártudományi és módszertani feladatok).

1960.

⁺⁺ "A magyar bibliográfiák bibliográfiája" címen és 1956-57. évkörrel megjelent a másodfoku bibliográfiák sorozatának első kötete.

1962.

Január

Az MNB anyaga kibővült a hanglemezek cimleírásaival.

++ Első alkalommal jelent meg "Kurrens külföldi folyóiratok a magyar könyvtárakban" címmel a külföldi folyóiratok kurrens lelőhelyjegyzéke.

++ Megkezdődött az 1945-1960. évek retrospektív bibliográfiájának közreadása. Elsőként a IV.kötet (Művészetek. Irodalom. Földrajz. Történelem.) jelent meg.

1967.

November 23.

Előkerült a zirci Reguly Antal Műemlékkönyvtár eredeti állományának legértékesebb része (3 kódex, 63 ősnymtatvány, 150 RMK), melyet még a második világháború folyamán rejtettek el.

++A Kultura Külker. Vállalattal közös vállalkozásban "Magyarországi könyvészet. Hasonmás kiadások sorozata" címen megkezdte (és 1969-ben befejezte) az OSzK a nagy retrospektív összefoglalások (1473-1920) reprint kiadásban való közreadását.

1969.

Március

Az MM közművelődési Főosztálya határozatilag mondotta ki, hogy sürgős intézkedéseket kell tenni az OSzK-ban őrzött, pótolhatatlan nemzeti értéket jelentő magyar hirlapállomány megóvása érdekében. Az OSzK kidolgozta ennek programját: főhatósági jóváhagyással korlátozták a hirlapállomány használatát, megkezdtek a hirlapállomány egyidejű mikrofilmezését és restaurálását.

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRÁNAK KRONOLÓGIÁJÁBÓL

1952.

A BMEKK-ban megalakul a vegyész-, gépész- és villamosmérnökökből álló szaktájékoztató csoport. 1964-től önálló osztállyá szerveződik. A Tájékoztató és Módszertani Osztályon jelenleg vegyész-, építész-, közlekedési, villamos- és gépész-mérnök tájékoztatók végzik a szakirodalmi ismereti oktatást.

A BMEKK - a tudományos és szakkönyvtárak közül elsőként az országban - kiépíti hálózati központi funkcióit és megindítja a központi szolgáltatásokat (tanszéki könyvállomány központi feldolgozása, tanszéki devizás folyóiratrendelések központi ügyintézése, katalóguscédula-ellátás megszervezése, hálózati központi könyvkatalógusok alapjainak lerakása).

1953.

A BMEKK - ugyancsak elsőként - megindítja a hálózati módszertani munkát. (Tanszéki instruáló munka megszervezése, a BMEKK Módszertani Kiadványsorozat megindítása).

Megjelenik a Műszaki Tudománytörténeti Kiadványok c. sorozat első kötete.

1958.

A BMEKK rendszeresíti a vegyészmérnökhallgatók számára a szakirodalom-kutatási gyakorlatokat. (A szakirodalmi ismeretek oktatását országosan csak 1966-ban vezették be.) E tárgy oktatása ma már az egyetem valamennyi karán folyik.

Megalakul a műszaki felsőoktatási könyvtári hálózat, melynek központi könyvtári funkcióját néhány évig a BMEKK töltötte be.

1963.

Megjelent a "Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának folyóiratállománya. Leíró katalógus" c. kiadvány. (Szerk. Kósa Győző. Bp. 1963. Tankönyvkiadó, 188 p.)

A Központi Könyvtár az év folyamán tagja lett a Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szövetségének (IATUL - International Association of Technological University Libraries). A könyvtár igazgatója 1969-ben a Szövetség vezetőségi tagja, 1970-től első elnökhelyettese lett.

1964.

A BMEKK megindítja az alábbi kiadványokat:

- Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató. A. sorozat. Műszaki és természettudományok. /Referáló lap, évente kétszer jelenik meg./

- A magyar műszaki egyetemeken elfogadott doktori disszertációk jegyzéke. 1958-1963., 1964-1965., 1966-1967., 1968-1969.

- Európai műszaki egyetemek és főiskolák szakosítási rendje. (A sorozatban eddig a Szovjetunió, a Benelux államok és Olaszország megfelelő intézményeire vonatkozó kötet jelent meg.)

1966.

Megjelent "A szakirodalomkutatás segédkönyvei" c. sorozat első kötete, a Kémiai Utmutató. Ezt követték a gépészeti, a villamossági és a társadalmi-gazdasági tudományok területén végzett irodalomkutatásokhoz segítséget nyújtó segédletek; előkészületben vannak az építőmérnöki, építészeti és közlekedésmérnöki tudományok irodalomkutatási kézikönyvei. A sorozat minden tagja könyvtári-tájékoztatói ismereteket és szakbibliográfiai utmutatót tartalmaz.

A BMEKK szervezésében megindul a matematikai és a fizikai kooperációs bizottság működése.

1967.

Átadják a BMEKK-ban a hazánkban újdonságnak számító, elektromos meghajtású tömörraktárát.